

Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

12 november 2014

**Toetsing van de beleidsnota's Cultuur en Jeugd 2014-2019 aan eerdere
adviezen van de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk**

SITUERING

De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk kreeg op haar plenaire vergadering van 6 november 2014 toelichting bij de beleidsnota's Cultuur en Jeugd door de kabinetsmedewerkers Marleen Platteau en Filip Michiels. De beleidsnota Cultuur wordt op 13 november besproken in de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media. De beleidsnota Jeugd volgt op 20 november. De finale bespreking en goedkeuring van de beleidsnota's staat gepland op 27 november.

Gezien de beperkte tijd heeft de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk beslist om in deze fase geen advies te geven over nieuwe inhoudelijke elementen. De sectorraad maakt werk van een grondiger advies over de beleidsnota's Cultuur en Jeugd, dat zal worden bezorgd voor de finale bespreking op 27 november.

De sectorraad wil op dit moment graag verwijzen naar eerdere adviezen die in het kader van de beleidsnota's handvaten bieden. Deze adviezen behelzen thema's die veelal vanuit een langetermijnvisie geïnspireerd zijn en ook bij de beleidsnota's Cultuur en Jeugd relevante inhoudelijke inzichten bieden.

Alle adviezen van de SARC zijn online te raadplegen via de website www.sarc.be. Ook het memorandum 2014-2019 is via deze weg te vinden, in dit memorandum schrijven de leden van de SARC hun wensen en verwachtingen neer voor het beleid van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering die medio 2014 aantreden voor een nieuwe beleidsperiode van 5 jaar.

RELEVANTE ADVIEZEN

Levenslang en levensbreed leren

Adviezen bij de conceptnota's 'Groeien in cultuur' en 'Doorgroeien in cultuur'

Minister Gatz hecht veel belang aan levenslang en levensbreed leren en zal hiervoor verder bouwen op de conceptnota's 'Groeien in cultuur' en 'Doorgroeien in cultuur'. In samenwerking met de Vlaamse Onderwijsraad en de Vlaamse Jeugdraad gaf de SARC advies bij beide conceptnota's.

In haar advies bij de conceptnota 'Groeien in cultuur' van 29 maart 2012 uitte de SARC haar waardering voor de uitbouw van een kwaliteitskader, de opmaak van een beleidsinstrumentarium, een brede sensibiliseringscampagne voor cultuureducatie, het in kaart brengen van netwerken, de creatie van inspraakmogelijkheden vanuit het veld, ... Naast deze positieve elementen wees ze onder meer op een gebrek aan transversale samenwerking en gemeenschappelijke acties, de overwegend functionele invulling van cultuureducatie en het ontbreken van de intrinsieke waarde en plezier van cultuurbeleving.

Ook in het advies bij de conceptnota 'doorgroeien in cultuur' van 6 december 2013 wees de SARC op een aantal positieve elementen. Enkele aandachtspunten bij de conceptnota 'groeien in cultuur' kwamen ook hier terug; het gebrek aan waardering voor de intrinsieke waarde en het plezier voor cultuur, een nieuwe transversale strategie en aandacht voor de culturele basisvaardigheden. De adviesraden wezen op het ontbreken van onderbouwde en geïntegreerde oplossingen.

Advies bij de discussienota 'naar een geïntegreerd EVC-beleid'

In de beleidsnota's lezen we ook het volgende:

"om hun zelfbeeld en zelfwaarde-gevoel te versterken, maar ook met het oog op maatschappelijke participatie, moeten jongeren en volwassenen hun verworven competenties ook breed kunnen inzetten. De zichtbaarheid van competenties, opgedaan in het culturele veld, moeten worden verhoogd. Daarom wil ik aansluiting blijven zoeken bij het geïntegreerd EVC-beleid en bij de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS)"

In haar advies van 14 september 2012 wees de SARC op de mogelijkheden voor EVC binnen zijn sectoren. Zo kan EVC de inspanningen en competenties van vrijwilligers waarderen en kunnen intersectorale uitwisselingen van competenties ontstaan. De invulling en het succes van EVC binnen jeugd, sociaal-cultureel werk en sport zal echter afhankelijk zijn van verschillende factoren.

In de informele context zit het belang van EVC voornamelijk vervat zit in het *herkennen* van competenties. Het benoemen van de competenties van vrijwilligers is een mooie vorm van waarderen maar het te formeel herkennen kan nefast zijn. Het erkennen van competenties dient op eigen initiatief te gebeuren.

In de formele context biedt EVC de mogelijkheid tot professionalisering van sommige opleidingen in het sociaal-cultureel werk. Voor jeugd is dit minder het geval: hun vrijetijdsengagement is het belangrijkste.

Tot slot stelt de SARC in haar advies dat EVC enkel kan slagen indien de overheid er voldoende middelen voor vrijmaakt én indien de instaprocedure laagdrempelig genoeg is zodat ze niemand uitsluit.

Participatie

Advies bij de UiTPAS

De Sectorraad Sociaal-Cultureel werk bracht op 5 maart 2014 op eigen initiatief advies uit over de UiTPAS. Aandacht voor toeleiding en cultuurparticipatie behoort immers tot de kern van het sociaal-cultureel werk en vormt één van de speerpunten binnen de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk. Het *stimuleren van participatie van niet-traditionele gebruikers* werd opgenomen als één van de zeven prioriteiten in het memorandum van de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk voor 2014-2019. Ook het belang van de UiTPAS als participatie instrument werd reeds eerder aangehaald in het advies over de wijziging van het participatiedecreet (12 september 2013).

De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk koos ervoor zich te informeren bij diverse betrokkenen. Zowel CultuurNet, Demos, Socius, het kabinet en de administratie leverden informatie aan vanuit verschillende invalshoeken. Deze informatie, in combinatie met de expertise in de sectorraad zelf, zorgt voor de noodzakelijke bouwstenen voor een weloverwogen advies. Het advies richt zich niet op de UiTPAS als instrument, maar handelt over het aspect toeleiding, de minimale engagementen van de lokale besturen en de ervaringen van de lokale verenigingen ter plaatse.

De sectorraad vraagt in haar advies om prioritair werkt te maken van een beleidskader en visie omtrent de UiTPAS waarbij gestreefd wordt naar de inbedding in een integraal armoedebeleid. Dit vraagt zowel afstemming met bestaande beleidslijnen als afstemming over de verschillende beleidsdomeinen heen. Deze ambitie vinden we ook in de beleidsnota Cultuur terug:

“de flankerende maatregelen inzake participatie dienen te worden geactualiseerd en op mekaar afgestemd zonder ongewenste overlap én met wederzijds versterkende effecten. De drie voornaamste Vlaamse hefboomen m.b.t. vrijetijdsparticipatie voor maatschappelijk kwetsbare groepen, namelijk de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie, het Fonds voor vrijetijdsparticipatie en de UiTPAS, kunnen mits afstemming een meer sluitend kader vormen met meer resultaat tot gevolg.”

De sectorraad vraagt ook een diverser aanbod waarbij onder meer oog is voor het commerciële vrijetijdsaanbod (bv. bioscoop en fitness) om ook jongeren en mensen in armoede aan te trekken.

Bij de verdere uitwerking en uitrol van de UiTPAS vraagt de sectorraad ook een degelijk kader voor kandidatuurstelling met relevante criteria en een objectieve evaluatie door een gemengde commissie.

Om in de toekomst succesvol te zijn moet ook knowhow worden opgebouwd voor niet-verstedelijkte gebieden met beperkte netwerken en ervaringen omtrent toeleiding. Ook hier blijft procesondersteuning op lokaal niveau blijft noodzakelijk. De UiTPAS is als instrument immers overal inzetbaar, maar toeleiding en verdere ontwikkeling moeten steeds op maat gebeuren. Daarnaast moet ook de financiële haalbaarheid voor landelijke gebieden voor ogen gehouden worden; in de huidige context van besparingen zijn financiële inspanningen en een verbreding naar landelijke gebieden immers weinig realistisch, doch essentieel.

Internationaal cultuurbeleid

Advies over de rol van sociaal-cultureel werk in internationaal perspectief en het advies over de culturele belangen van de Vlaamse Gemeenschap

In de beleidsnota Cultuur lezen we als strategische doelstelling “*inzetten op een duurzaam internationaal cultuurbeleid als speerpunt*”. Ook in de beleidsnota jeugd vinden we onder de strategische doelstelling “*jeugdbeleid krijgt vorm door doelgerichte samenwerking*” een internationale gerichtheid.

Internationaal cultuurbeleid is geenszins onbekend terrein voor de SARC: zo bracht de voorloper van de SARC, de Raad voor Cultuur, in 2005 reeds advies uit over een samenhangend internationaal Vlaams cultuurbeleid. Op 29 maart 2013 bracht de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk advies uit over de rol van het sociaal-cultureel werk in het Vlaams internationaal cultuurbeleid, waarin onder meer aandacht wordt gevraagd voor de specifieke context van sociaal-cultureel werk in internationaal perspectief en de Sectorraad ondersteuning vraagt voor internationale netwerken en een Vlaams ontmoetingsplatform.

Nog recenter bracht de SARC in samenwerking met de SARiV op 28 mei 2014 advies uit over de culturele belangen van de Vlaamse Gemeenschap. Dit advies vertrekt van een ruime invulling van het begrip cultuur; zowel kunsten, erfgoed, sociaal-cultureel werk en creatieve sectoren werden opgenomen. In dit advies formuleren de raden een visie voor het internationaal cultuurbeleid waarbij wederkerigheid en uitwisseling centraal staan. De adviesraden formuleerden ook vijf gelijkwaardige doelstellingen die de Vlaamse overheid moet nastreven en een aantal concrete aanbevelingen aan de Vlaamse overheid. De aanbevelingen zijn vooral gericht op het tegengaan van de huidige versnippering inzake actoren, rollen en instrumentarium en die een geïntegreerd en integraal beleid beogen dat de culturele belangen van de Vlaamse Gemeenschap optimaal behartigt. Hierbij zijn meer samenwerking en synergiën binnen de Vlaamse overheid nodig: zowel binnen het beleidsdomein cultuur, internationaal Vlaanderen als over de beleidsdomeinen heen - en met de andere overheidsniveaus.

Lokaal cultuur- en jeugdbeleid

Advies bij het Regeerakkoord 2014-2019 wat betreft de overheveling van subsidies voor lokaal cultuur- en jeugdbeleid naar het gemeentefonds.

De Sectorraad uitte op 17 september haar bezorgdheid bij de overheveling van subsidies voor lokaal cultuur-en jeugdbeleid aan lokale besturen naar het gemeentefonds. Het is inmiddels duidelijk dat deze oormerking zoals gevraagd in het advies zeer onwaarschijnlijk is. In haar advies vraagt de sectorraad om een gecoördineerd Vlaams beleid ten aanzien van de lokale besturen te verzekeren. De sectorraad gaf aan zich verder te zullen beraden over het vormgeven van een Vlaams impulsbeleid. De responsabilisering van lokale besturen moet aangevuld worden door stimulansen en ondersteuning vanuit een hoger niveau. De nood aan bovenlokale ondersteuning voor lokaal jeugd- en cultuurbeleid is maatwerk en vraagt verdere afstemming met de sectoren.

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen,
Frie De Greef, *voorzitter*
Dirk Verbist, *ondervoorzitter*
Liesbeth Lemiere, *secretaris*